

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: hoe verder met coalitie- en collegevorming

Coalitie noch oppositie: het kan

Hier en daar zijn de coalitiebesprekingen afgerond, en zijn wethouders benoemd voor de bestuursperiode 2018 – 2022.

In een enkele gemeente (Laarbeek) is de (unieke?) situatie ontstaan dat alle 5 in de raad zitting hebbende fracties aan de coalitie deelnemen.

Geen oppositie dus. Maar ook geen coalitie, want er is immers al een gemeenteraad.

In een reactie op deze situatie die ik op Twitter plaatste merkte ik op dat Thorbecke tevreden kan zijn.

Bedenk dat Coalitie en Oppositie feitelijk politieke sprookjesfiguren zijn.

Artikel 7 Gemeentewet bepaalt immers dat de gemeenteraad de gehele bevolking van de gemeente vertegenwoordigt.

Coalitieakkoord of raadsakkoord?

In de gemeenten waar wel een coalitie (en daarmee: oppositie) is gevormd, is voorafgaand aan de werkelijke collegevorming een akkoord opgesteld. Dit document staat bekend als “coalitieakkoord”. De raad hoeft en kan hier niets mee! Het is immers buiten het verband van de raad als geheel tot stand gebracht.

Praktijk is wel, dat het aan de raad wordt gestuurd. Vraag is, wat voor besluit de raad erop neemt.

Het komt op de agenda van de raad te staan, in de regel voor de vergadering waarin de raad de wethouders benoemt.

Politiek gebruikelijk is dat de oppositie er van alles over vindt en moties in stemming brengt die niet (altijd) een meerderheid halen.

De raad als geheel kan niet verder gaan dan het coalitieakkoord voor kennisgeving aan te nemen. Vaststellen ervan maakt het document tot raadsakkoord, en dat kan niet de bedoeling zijn. Er is in die gemeente immers (wel) sprake van een coalitie en een oppositie.

Een raadsakkoord ontstaat binnen het verband van de raad (als geheel).

Het benoemen van wethouders

Artikel 31 Gemeentewet schrijft voor dat de stemming over personen voor het doen van o.a. benoemingen geheim is. Dus plaatsvindt door middel van het invullen en inleveren van stembriefjes. Het ideale stembriefje bestaat niet. Een stembriefje moet de naam van een beoogd wethouder vermelden, met daarachter de ruimte voor het uitbrengen van de stem “voor” of “tegen”.

Nergens is voorgeschreven dat het stembriefje specifiek ruimte moet bevatten voor een tegenkandidaat. Daarom ontraad ik het geven van dergelijke ruimte.

Als een raadslid noch “voor” noch “tegen” wethouderskandidaat A wil stemmen, kan niemand hem daarin tegenhouden.

Als dit raadslid de naam van wethouderskandidaat A doorstreept, in plaats daarvan de naam "Julius Ceasar" invult en daarachter het hokje "voor" aankruist, dan heeft wijlen de heer J. Caesar een stem gekregen.

Naar alle waarschijnlijkheid zal het bij die ene stem blijven, en hoeft niemand in de raadzaal zich het hoofd te breken over de vraag hoe en op welke wijze het contact met deze voormalig heerser moet worden gelegd.

Maar toch: de vraag ligt voor of een dergelijk stembriefje heeft te gelden als een geldig uitgebrachte stem. En daarmee meetelt bij het bepalen of het stemquorum is behaald.

Het stemquorum is beschreven in artikel 29 lid 1 Gemeentewet: een stemming is geldig als daaraan de meerderheid van de zitting hebbende raadsleden heeft deelgenomen.

Het antwoord op deze vraag is in beginsel "ja", omdat artikel 30 lid 2 Gemeentewet als "uitgebrachte stem" aanmerkt "een behoorlijk ingevuld stembriefje". Het stembriefje op de heer Caesar is ingevuld en wel behoorlijk.

Het kan echter zijn dat in het RvO is omschreven wat in elk geval heeft te gelden als een niet behoorlijk ingevuld stembriefje. Die ruimte heeft de raad.

Het staat de raad dus vrij om in het RvO vast te leggen dat een stem op een niet op het stembriefje genoemde kandidaat heeft te gelden als "niet behoorlijk ingevuld". In dat geval is de stem op de heer J. Caesar een niet behoorlijk ingevuld stembriefje, en telt om die reden niet mee bij het bepalen van het stemquorum.

Punt van aandacht bij de eerstvolgende herziening van het RvO?

Het raadslid dat tot wethouder wordt benoemd: tijdelijke Januskop (genoemd naar de Romeinse god Janus, van de doorgangen en het begin, beschikte over 2 gezichten: Janus Bifrons)

De persoon die vanuit een raadslidmaatschap na de verkiezingen in dezelfde gemeente tot wethouder wordt benoemd, vervult daarmee onverenigbare betrekkingen. Je bent wethouder óf raadslid.

De artikelen 13 lid 2 en 36b lid 2 Gemeentewet bepalen echter dat deze persoon tijdelijk zowel wethouder is als raadslid. Met in beide gremia volledig stemrecht.

Hij wordt geacht zijn ontslag als raadslid te nemen op het moment dat hij de benoeming tot wethouder aanvaardt, maar blijft als raadslid aan totdat zijn opvolger tot de raad is toegelaten. In een gemeenteraad waarin de coalitie en oppositie één zetel verschillen, kan dit aandachtspunt van groot (politiek en staatsrechtelijk) belang zijn.

Deze persoon ontvangt uitsluitend de bezoldiging als wethouder. Hij maakt geen aanspraak op vergoeding voor zijn werkzaamheden als raadslid. Dit is bepaald in artikel 4a Rechtspositiebesluit wethouders.

Het raadslid dat op 29 maart 2018 niet kon worden beëdigd, maar wel tot de raad was toegelaten

Op 29 maart 2018 werden de nieuw gekozen gemeenteraden geïnstalleerd, met als staatsrechtelijk hoogtepunt het afleggen van de eed of belofte. In handen van de voorzitter van de gemeenteraad. Vanaf dat moment waren de beëdigde raadsleden gerechtigd te functioneren.

Door verschillende omstandigheden waren er op die dag raadsleden die de eed of belofte niet konden afleggen.

Voor hen geldt, dat zij wel raadslid zijn (want tot de raad toegelaten), maar nog niet kunnen functioneren als raadslid. Zij leggen de eed of belofte in een volgende raadsvergadering af.

Voor het uitbetalen van hun raadsvergoeding maakt dit wel uit, want hierop bestaat pas aanspraak met ingang van de dag waarop de eed of belofte is afgelegd. Dit is bepaald in artikel 8 lid 1 Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden.

Tenslotte: Juridisch praktijkboek voor griffie(r)s in aantocht!

Onlangs rondde ik het manuscript af van een praktijkboek waarin tal van juridische handelingen en situaties in de griffie en de raadzaal worden beschreven.

Het schrijven ervan heeft de nodige tijd gevegd, een klus die ik met veel plezier heb uitgevoerd.

Daarin geweldig bijgestaan door een betrokken groepje meelezende collega's "uit het veld".

Het boek wil tegemoet komen aan de "juridische vragen van alledag" die in en om griffie en raadzaal leven.

Het drukproces is gestart, en naar verwachting is het binnenkort verkrijgbaar, bij uitgeverij Berghauser Pont Publishing. Nadere berichten volgen!